

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 maart 2016

VERVOLGINGEN

ten laste van een lid van de
Kamer van volksvertegenwoordigers

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VERVOLGINGEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Hendrik VUYE**

INHOUD

Blz.

I. Situering	3
II. Ten gronde.....	13
III. Besluit.....	16

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 mars 2016

POURSUITES

à charge d'un membre
de la Chambre des représentants

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES POURSUITES
PAR
M. **Hendrik VUYE**

SOMMAIRE

Pages

I. Rétroactes	3
II. Sur le fond	13
III. Conclusion.....	16

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Raf Terwingen

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Zuhal Demir, Hendrik Vuye
PS	Karine Lalieux
MR	Denis Ducarme
CD&V	Raf Terwingen
Open Vld	Carina Van Cauter
sp.a	Hans Bonte

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
 QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
 CRABV: Beknopt Verslag
 CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)

PLEN: Plenum
 COM: Commissievergadering
 MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n^o de base et du n^o consécutif
 QRVA: Questions et Réponses écrites
 CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
 CRABV: Compte Rendu Analytique
 CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)

PLEN: Séance plénière
 COM: Réunion de commission
 MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.dekamer.be
 e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.lachambre.be
 courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

I. — SITUERING

In zijn brief van 16 maart 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik verzocht de parlementaire onschendbaarheid op te heffen van onze collega, de heer Alain Mathot.

Het aan de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers gerichte verzoek luidde als volgt:

“Als bijlage bezorg ik u de brief van 13 maart 2015 die ik, samen met drie bijgevoegde stukken, heb ontvangen van de heer procureur des Konings.

De door het parket opgemaakte vordering en het verslag van het parket zouden uw assemblee in staat moeten stellen inzicht te krijgen in de feitelijke context van dit dossier, alsook in de aantijgingen en de tenlasteleggingen jegens de heer Alain MATHOT.

Het rechtsplegingsdossier zal u op eerste verzoek worden bezorgd.”

De brief van de procureur des Konings waarnaar in het verzoek van de procureur-generaal wordt verwezen, ging als volgt:

“In het kader van dossier Li 25.98 3015-07, inzake de heer Alain MATHOT, wiens parlementaire onschendbaarheid vatbaar is voor opheffing, bezorg ik u de volgende stukken:

— *een eensluidend afschrift van de vordering tot verwijzing en buitenvervolginstelling, opgesteld op 28.02 2015;*

— *een verslag van 13.03.2015, met een samenvatting van de feiten en van de tenlasteleggingen;*

— *een e-mail van 12.03.2015 die mij werd toegezonden door de griffie van de raadkamer van Luik, waarin wordt meegedeeld dat de terechtzitting inzake dit dossier werd vastgesteld op 11.05.2015.*

De terechtzitting in de raadkamer werd gevraagd ingevolge de brief van 05.12.2005 die de zeven voorzitters van de parlementaire assemblees van dit land aan de minister van Justitie hebben gestuurd.”

In het kader van de gunning van een overheidsopdracht door de intercommunale vereniging voor afvalverwerking van Luik en omgeving, kortweg INTRADEL, met het oog op de bouw van een nieuwe verbrandingsoven, wordt de heer Mathot verdacht van valsheid in geschriften (de artikelen 66, 194, 195, 196, 197 en 214 van het

I. — RÉTROACTES

Par lettre du 16 mars 2015, le procureur général près la cour d'appel de Liège a sollicité la levée de l'immunité parlementaire de notre collègue, M. Alain Mathot.

La demande adressée au président de la Chambre des représentants était précisée en ces termes:

“Je joins à la présente le courrier qui m'a été adressé par Monsieur le Procureur du Roi en date du 13 mars 2015, courrier accompagné de trois documents.

Tant le réquisitoire dressé par le parquet que le rapport du même office devraient permettre à votre Assemblée d'appréhender le contexte factuel de ce dossier, les préventions imputées à Monsieur Alain MATHOT et les charges à son endroit.

Le dossier de la procédure vous sera transmis à première demande.”

Le courrier du procureur de Roi évoqué dans la demande du procureur général, était rédigé en ces termes:

“Dans le cadre du dossier Li 25.98 3015-07, en cause notamment de Monsieur Alain MATHOT, dont l'immunité parlementaire est susceptible d'être levée, j'ai l'honneur de vous transmettre les documents suivants:

— *Une copie conforme du réquisitoire de renvoi et non-lieu tracé en date du 28.02.2015;*

— *Un rapport daté du 13.03.2015, synthétisant les faits et les charges;*

— *Un courrier du 12.03.2015 qui m'est adressé par le Greffe de la Chambre du Conseil de Liège indiquant que ce dossier est fixé à l'audience du 11.05.2015.*

La fixation en chambre du conseil a été demandée en application du courrier du 05.12.2005 adressé par les sept Présidents des assemblees parlementaires du pays à Madame le ministre de la Justice.”

Dans le cadre de la passation d'un marché public par l'association intercommunale de traitement des déchets de la région liégeoise, en abrégé INTRADEL, en vue d'une nouvelle unité d'incinération des déchets, M. Mathot est inculpé du chef de faux en écritures (article 66, 194, 195, 196, 197 et 214 du Code pénal),

Strafwetboek), het vormen van een criminele organisatie (de artikelen 66, 324*bis* en 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek), corruptie (de artikelen 66, 246, 247 en 252 van het Strafwetboek), witwassen (de artikelen 66, 505, eerste lid, 3° en 4°, van het Strafwetboek), misbruik van vennootschapsgoederen (de artikelen 66 en 492*bis* van het Strafwetboek), oplichting (de artikelen 66 en 496 van het Strafwetboek), misdrijven inzake openbare veilingen (artikel 314 van het Strafwetboek) en fiscale fraude (artikel 73 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde).

*
* *

De plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft dit dossier op 26 maart 2015 voor advies overgezonden aan uw commissie, die nog diezelfde dag uw rapporteur heeft aangewezen.

Bij brief van 27 maart 2015 heeft de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, op verzoek van uw commissie, de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik verzocht hem zo snel mogelijk een kopie van het strafdossier te bezorgen, om de Kamer van volksvertegenwoordigers in staat te stellen zich met kennis van zaken over de zaak uit te spreken.

Bij brief van 21 mei 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik de Kamervoorzitter herinnerd aan zijn brief van 16 maart 2015, waarin hij hem had gevraagd of de voorzitter thans bij machte was op zijn verzoek in te gaan.

Bij brief van 27 mei 2015 heeft de Kamervoorzitter de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik herinnerd aan zijn brief van 27 maart 2015, met daarin het verzoek hem zo snel mogelijk een kopie van het strafdossier te bezorgen. Tevens heeft hij de procureur-generaal verzocht te bevestigen dat het aan de Kamer bezorgde dossier volledig was.

Bij brief van 8 juni 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik het dossier inzake de heer Alain Mathot aan de Kamervoorzitter bezorgd. In die brief verduidelijkt hij dat meerdere verdachten, onder wie de heer Alain Mathot, om bijkomende onderzoekshandelingen hebben gevraagd.

Bij brief van 12 juni 2015 heeft de Kamervoorzitter de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik gevraagd of, ingevolge die vragen om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten, al een nieuwe terechtzitting in de raadkamer werd vastgesteld. Bovendien heeft hij de procureur-generaal verzocht te bevestigen dat het onderzoek in dit dossier was afgerond.

d'organisation criminelle (articles 66, 324*bis* et 324*ter*, § 1, du Code pénal), de corruption (articles 66, 246, 247 et 252 du Code pénal), de blanchiment (articles 66, 505, alinéa 1er, 3° et 4°, du Code pénal), d'abus de biens sociaux (articles 66 et 492*bis* du Code pénal), d'escroquerie (articles 66 et 496 du Code pénal), d'infractions relatives aux enchères publiques (article 314 du Code pénal) et de fraude fiscale (article 73 du Code de la taxe à la valeur ajoutée).

*
* *

Le 26 mars 2015, l'assemblée plénière de la Chambre des représentants a transmis ce dossier pour avis à votre commission, laquelle a, le jour même, désigné votre rapporteur.

Par lettre du 27 mars 2015, le président de la Chambre des représentants, à la requête de votre commission, a demandé au procureur général près la cour d'appel de Liège de lui transmettre dans les meilleurs délais une copie du dossier répressif, de sorte que la Chambre des représentants puisse se prononcer en connaissance de cause.

Par lettre du 21 mai 2015, le procureur général près la cour d'appel de Liège a rappelé au président de la Chambre son courrier du 16 mars 2015 lui demandant s'il était actuellement en mesure de satisfaire à sa demande.

Par lettre du 27 mai 2015, le président de la Chambre a rappelé au procureur général près la cour d'appel de Liège son courrier du 27 mars 2015 dans lequel il lui demandait une copie du dossier pénal dans les meilleurs délais. Il lui a, en outre, demandé de confirmer le caractère complet du dossier communiqué à la Chambre.

Par lettre du 8 juin 2015, le procureur général près la cour d'appel de Liège a transmis le dossier de M. Alain Mathot au président de la Chambre. Il y précise que des devoirs complémentaires ont été demandés par plusieurs inculpées dont M. Alain Mathot.

Par lettre du 12 juin 2015, le président de la Chambre a demandé au procureur général près la cour d'appel de Liège si, à la suite de ces demandes de devoirs complémentaires, une nouvelle date d'audience en chambre du conseil avait déjà été fixée. Il lui a également demandé de confirmer que l'instruction de ce dossier était complète.

Bij brief van 19 juni 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik de Kamervoorzitter meegedeeld dat geen nieuwe terechtzitting in de raadkamer was vastgesteld. Op de vraag van de Kamervoorzitter of het onderzoek afgerond was, antwoordde de procureur-generaal *“dat het dossier vooralsnog niet als volledig kon worden beschouwd.”*

Bij brief van 30 juni 2015 heeft de Kamervoorzitter de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik meegedeeld *“dat de Kamer, op grond van de door de procureur-generaal gemelde omstandigheid “dat het dossier vooralsnog niet als volledig kon worden beschouwd”, op dat moment niet bij machte was diens verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid te behandelen, alsook dat de Kamer zich over zijn verzoek zou uitspreken zodra hij de volledigheid van het dossier zou bevestigen en alle nieuwe stukken van het dossier zouden zijn overgezonden.”*

Bij brief van 7 juli 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik aan de Kamervoorzitter laten weten *“dat de heer Mathot en andere verdachten om bijkomende onderzoekshandelingen hadden verzocht. De onderzoeker is op sommige van die verzoeken ingegaan, maar heeft er andere geweigerd. De verdachten hebben daar beroep tegen aangetekend. De kamer van inbeschuldigingstelling moet zich op donderdag 9 juli 2015 over dat beroep uitspreken. Op grond van het aldus gewezen arrest zal de onderzoeker de relevant geachte onderzoekshandelingen gelasten. Zodra die zullen zijn uitgevoerd, zal het dossier u opnieuw worden overgezonden, opdat uw assemblee zich over het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid van de heer Alain Mathot kan uitspreken.”*

Bij brief van 21 oktober 2015 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik het volledige strafdossier aan de Kamervoorzitter bezorgd.

Vervolgens hebben de commissieleden, alsook de heer Mathot en zijn advocaat, Mr. Louppe, de gelegenheid gehad dat dossier op het commissiesecretariaat in te kijken. Er gold een verbod op het nemen van fotokopieën en op het gebruik van een dictafoon, maar er mochten wel aantekeningen worden gemaakt.

*
* *

Uw commissie heeft het verzoek van de procureur-generaal besproken tijdens haar vergaderingen van 21 april, 21 mei, 11 en 25 juni, 29 oktober, 26 november en 3 december 2015, evenals van 27 en 28 januari, 17 februari en 3, 10 en 17 maart 2016.

Par lettre du 19 juin 2015, le procureur général près la cour d’appel de Liège a communiqué au président de la Chambre qu’une nouvelle date d’audience en chambre du conseil n’avait pas été fixée. Quant à la demande relative au caractère complet de l’instruction, le procureur général a fait valoir qu’ *“à ce jour, il ne peut être soutenu que le dossier puisse encore être qualifié de complet.”*

Par lettre du 30 juin 2015, le président de la Chambre a fait savoir au procureur général près la cour d’appel de Liège que devant son *“affirmation selon laquelle “il ne peut être soutenu que le dossier puisse encore être qualifié de complet”, la Chambre ne peut, dans cette circonstance, examiner actuellement votre demande de levée de l’immunité parlementaire. La Chambre se prononcera sur votre demande dès votre confirmation du caractère complet de ce dossier et la transmission de l’entièreté des nouvelles pièces du dossier.”*

Par lettre du 7 juillet 2015, le procureur général près la cour d’appel de Liège a communiqué au président de la Chambre que M. Alain Mathot et d’autres inculpés, *“ont introduit des demandes en vue de l’exécution de devoirs complémentaires. Le juge d’instruction a fait droit à certains mais en a refusé d’autres. Les inculpés ont interjeté appel de cette décision. La chambre des mises en accusation doit connaître de leur recours le jeudi 9 juillet 2015. Sur pied de l’arrêt rendu, le juge d’instruction ordonnera les devoirs jugés pertinents. Une fois que ceux-ci auront été exécutés, le dossier vous sera retransmis afin que votre assemblée puisse se prononcer sur la demande de levée d’immunité de Monsieur Alain Mathot.”*

Par lettre du 21 octobre 2015, le procureur général près la cour d’appel de Liège a transmis au président de la Chambre le dossier répressif complet.

Ce dossier a ensuite pu être consulté au secrétariat de la commission par les membres de la commission, ainsi que par M. Mathot et son avocat, Me Louppe. Il était interdit de faire des photocopies et d’utiliser un dictaphone; par contre, il était autorisé de prendre des notes.

*
* *

Votre commission a examiné la demande du procureur général au cours de ses réunions des 21 avril, 21 mai, 11 et 25 juin, 29 octobre, 26 novembre et 3 décembre 2015, ainsi que des 27 et 28 janvier, 17 février et 3, 10 et 17 mars 2016.

De heer Mathot en zijn advocaten, mrs. Louppe en Verbist, werden op hun verzoek gehoord tijdens de vergadering van 26 november 2015. Zij dienden een memorie in met daarin:

- een deel van de volgens hen tijdens het onderzoek vastgestelde onregelmatigheden;
- een kritische analyse van de vordering;
- opmerkingen over het verslag van de substituut, de heer de Smedt;
- de bemerkingen van de heer Mathot zelf.

Bovendien werden de conclusies bezorgd die de heer Mathot voor de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik heeft neergelegd met het oog op de terechtzitting van 7 september 2015.

Tijdens die hoorzitting hebben de heer Mathot en zijn advocaten laten weten dat zij zich verzetten tegen de opheffing van de onschendbaarheid. De door de verdediging van de heer Mathot aangebrachte elementen zijn hoofdzakelijk de volgende:

1. In mei 2007 heeft het parket van Luik, op grond van een anonieme brief, een dossier geopend onder de benaming "Intradel", aangaande vermeende corruptie in het kader van de bouw van een verbrandingsoven door de gelijknamige intercommunale.

Het onderzoek werd kennelijk enkel *à charge* uitgevoerd en de vervolging steunt uitsluitend op de verklaringen van één enkele medeverdachte, met name de heer LEROY, wiens verklaringen op geen enkele manier worden gestaafd en die bovendien worden tegengesproken door de personen van wie de heer LEROY aangaf dat deze zijn verklaringen zouden bevestigen. Integendeel, deze personen bevestigden dat zij nooit van de heer MATHOT hadden gehoord, laat staan dat zij zouden akkoord gegaan zijn met de beweerde betalingen, en hebben tijdens het onderzoek uitdrukkelijk aangegeven aan de speurders dat men beter het geld zou zoeken bij de heer LEROY zelf. De heer LEROY, die inmiddels door zijn werkgever werd ontslagen omwille van zijn persoonlijke verrijking door de onttrekking van de gelden aan zijn werkgever, had bovendien alle redenen om te trachten de schuld op iemand anders af te schuiven, gezien uit het onderzoek was gebleken dat hij voor meer dan 13 000 000 € aan gelden had onttrokken aan de vennootschap waar hij werkzaam was. Zijn beschuldigingen worden door geen enkel materieel bewijselement bevestigd en een grondig onderzoek door de boekhouddeskundige aangesteld door de onderzoeksrechter kwam tot het besluit dat geen enkele uitgave van de heer MATHOT, hetzij via bankverrichting, hetzij cash, in de onderzochte periode niet verantwoord was door zijn inkomsten.

M. Mathot et ses avocats, Mes Louppe et Verbist ont été entendus à leur demande au cours de la réunion du 26 novembre 2015. Ils ont déposé un mémoire reprenant:

- une partie des anomalies enregistrées, selon eux, durant l'enquête;
- une analyse critique du réquisitoire;
- des remarques relatives au rapport dressé par M. le substitut De Smedt;
- ainsi que les observations de M. Mathot.

Les conclusions déposées par M. Mathot devant la chambre des mises en accusation de la cour d'appel de Liège pour l'audience du 7 septembre 2015 ont également été remises.

Lors de cette audition, M. Mathot et ses avocats ont fait savoir qu'ils s'opposaient à la demande de levée de l'immunité. Les éléments mis en avant par la défense de M. Mathot sont principalement les suivants:

1. En mai 2007, sur la base d'une lettre anonyme, un dossier dit "Intradel" portant sur des faits présumés de corruption dans le cadre de la construction, par l'intercommunale éponyme, d'un incinérateur, a été ouvert au parquet de Liège.

L'instruction n'a manifestement été menée qu'à charge et les poursuites se fondent exclusivement sur les déclarations d'un seul co-inculpé, M. LEROY, qui ne sont étayées en aucune manière et sont de surcroît contestées par les personnes dont M. LEROY avait indiqué qu'elles les confirmeraient. Au contraire, ces personnes ont confirmé qu'elles n'avaient jamais entendu parler de M. MATHOT, et encore moins qu'elles auraient accepté les prétendus paiements. Durant l'instruction, elles ont expressément affirmé aux enquêteurs qu'il vaudrait mieux chercher l'argent chez M. LEROY lui-même. M. LEROY, qui a entre-temps été licencié par son employeur en raison de son enrichissement personnel par le détournement de fonds de ce dernier, avait de surcroît toutes les raisons d'essayer de rejeter la faute sur autrui puisque l'instruction avait révélé qu'il avait soutiré plus de 13 000 000 d'euros à la société au sein de laquelle il était actif. Ses accusations ne sont confirmées par aucun élément de preuve matériel et une enquête approfondie de l'expert-comptable désigné par le juge d'instruction a abouti à la conclusion que toutes les dépenses effectuées par M. MATHOT au cours de la période examinée, que ce soit par opération bancaire ou en espèces, pouvaient se justifier au regard de ses revenus.

Het leven van de heer Mathot werd vanuit alle invalshoeken, zowel professioneel als privé, onder de loep genomen (talrijke boekhoud- en informatica-analyses, een veertigtal huiszoeken, ondervragingen van alle onder druk gezette naasten, honderden vragen waarvan een duizendtal bladzijden uitleg).

Bijgevolg verliep het gehele gerechtelijk onderzoek in strijd met artikel 56, § 1, van het Wetboek van strafvordering, dat bepaalt dat de onderzoeksrechter zijn onderzoek *à charge* en *à décharge* voert.

2. De bijkomende onderzoekshandelingen die de heer Mathot heeft gevorderd en die de kamer van inbeschuldigingstelling heeft bevolen, werden niet volledig uitgevoerd, terwijl ze van essentieel belang waren om de waarheid te ontdekken. Het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid is dan ook voorbarig.

3. Het chronologisch verloop van het gerechtelijk onderzoek doet ernstige vragen rijzen omtrent de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de onderzoeksrechter. Het gaat daarbij om het volgende.

a. In de woning van de heer Mathot wordt een huiszoeking verricht op 18 mei 2010, de dag waarop de kieslijsten definitief worden vastgelegd. De anonieme brief die tot de opening van het gerechtelijk dossier heeft geleid, dateert van 2007 – dus drie jaar eerder; de datum waarop de huiszoeking wordt uitgevoerd, echter, biedt de onderzoeksrechter de mogelijkheid op te treden zonder de machtiging door de eerste voorzitter van het hof van beroep, alsook, gezien de ontbinding van de Kamers, zonder de aanwezigheid van de voorzitter van de Kamer. Daar de kieslijsten definitief zijn vastgelegd, kan de heer Mathot niet langer afstand doen van het lijsttrekkerschap. Via een gerechtelijk lek krijgt de pers de informatie over de huiszoeking toegespeeld.

b. Bij de regeringsvorming kondigt de pers op 28 november 2011 aan dat de heer Mathot tot minister zou kunnen worden benoemd. De dag daarop stelt onderzoeksrechter Richard de heer Mathot in verdenking. Door hem in verdenking te stellen, verzekert de rechter zich ervan dat de heer Mathot geen minister zal worden en dat hij het dossier zal kunnen behouden, aangezien dat niet naar het parket-generaal vertrekt. Voorts is er het gegeven dat de inverdenkingstelling van de heer Mathot zeer snel weerklank vindt in de media, alsook dat alleen de heer Mathot in verdenking wordt gesteld terwijl dat bij alle anderen pas bijna twee jaar later zal gebeuren.

c. De heer Mathot heeft een uitnodiging ontvangen om op 23 en 24 juli 2012 te worden verhoord, terwijl de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen van

La vie de M. Mathot a été scrutée sous tous ses angles tant professionnels que privés (multiples analyses comptables et informatiques, quarantaine de perquisitions, interrogatoires de tous les proches mis sous pression, centaines de questions dont un millier de pages d'explications).

En conséquence, toute l'instruction judiciaire a été menée en violation de l'article 56, § 1er, du Code d'instruction criminelle qui dispose que le juge d'instruction mène son instruction à charge et à décharge.

2. Les devoirs complémentaires demandés par M. Mathot et ordonnés par la chambre des mises en accusation n'ont pas été entièrement exécutés alors qu'ils étaient essentiels pour la découverte de la vérité. La demande de levée de l'immunité est donc prématurée.

3. Le déroulement chronologique de l'instruction judiciaire fait naître de sérieuses questions sur l'indépendance et l'impartialité du juge d'instruction, à savoir:

a. Le domicile de M. Mathot est perquisitionné le 18 mai 2010, jour où les listes électorales sont définitivement arrêtées. Alors que la lettre anonyme qui a déclenché l'ouverture du dossier judiciaire remonte à 2007, soit trois ans plus tôt, la date de perquisition permet au juge d'instruction de se passer de l'autorisation du premier président de la cour d'appel et de la présence du président de la Chambre vu la dissolution des Chambres. Puisque les listes électorales sont définitivement arrêtées, M. Mathot ne peut plus se désister de la tête de liste. La presse reçoit, via une fuite judiciaire, l'information relative à la perquisition.

b. Lors de la formation du gouvernement, la presse annonce, en date du 28 novembre 2011, que M. Mathot pourrait être nommé ministre. Le lendemain, le juge d'instruction Richard inculpe M. Mathot. En l'inculpant, le juge s'assure qu'il ne deviendra pas ministre et qu'il pourra conserver le dossier, ce dernier ne partant pas au parquet général. Outre, le fait que son inculpation est très rapidement médiatisée, seul M. Mathot est inculpé, tous les autres ne le seront que presque deux ans plus tard.

c. M. Mathot a reçu une invitation à être entendu les 23 et 24 juillet 2012 alors que la campagne électorale communale débutait le 14 juillet 2012. Ne pouvant s'y

start was gegaan op 14 juli 2012. Omdat hij zich niet daarheen kon begeven, werd ingevolge lekken tegen hem een lastercampagne gevoerd in de pers.

d. Net na de oprichting, in juli 2013, van de commissie belast met de samenstelling van de federale en regionale kieslijsten werden elementen uit het dossier ten laste van de heer Mathot doorgespeeld aan een journalist van “*Marianne*”.

e. Het dossier werd op 1 oktober 2013 ter kennis gebracht van het parket opdat de vordering zou worden opgesteld, terwijl onderzoekshandelingen, zoals de antwoorden van de heer Mathot op 311 nieuwe vragen, pas acht dagen later werden ingewacht. In oktober kondigde de PS de samenstelling aan van haar nationale lijst.

f. Op 20 november 2013 verschijnt in kranten van de Sudpresse-groep het bericht – dat alleen maar van gerechtelijke bronnen afkomstig kan zijn – dat het onderzoek, na een rogatoire opdracht, zeer ongunstig uitdraait voor de heer Mathot. Dat artikel leidt de aandacht af van het bericht dat het gerecht een onderzoek voert naar de uitgaven van onderzoeksrechter Richard. Raadpleging van het strafdossier leert dat de onderzoeksrechter op 18 november 2013 in kennis is gesteld van de resultaten van de rogatoire opdracht, dus minder dan 48 uur voordat de pers er melding van maakt.

g. Op 27 februari 2015 verschijnt in de pers het bericht dat om de verwijzing van de heer Mathot naar de correctionele rechtbank zal worden verzocht. Die vordering zal de dag daarop worden ondertekend door substituut De Smedt, dus op een zaterdag. Via een Belga-communicé bevestigt het parket dat in de pers verschenen bericht.

4. Gezien de vele perslekken die op touw werden gezet, zag de heer Mathot zich genoodzaakt verscheidene klachten met burgerlijkpartijstelling in te dienen wegens schendingen van het beroepsgeheim.

5. Tevens heeft de heer Mathot bij de Parijse *procureur de la République* aangifte gedaan tegen de heer Leroy, wegens het witwassen van kapitaal. Daar de Luikse gerechtelijke autoriteiten weigerden informatie in te winnen over de voortgang van het onderzoek in Frankrijk, heeft de heer Mathot een tegenonderzoek gevoerd om te proberen zicht te krijgen op het vermogen van de heer Leroy. Met eenvoudig onderzoek kon worden vastgesteld dat de heer Leroy een woning betreft in Verneuil-sur-Seine, een appartement in Neuchâtel-Hardelot enzovoort.

rendre, il a fait l'objet d'une campagne de presse diffamatoire suite à des fuites.

d. Alors que la commission sur la composition des listes fédérales et régionales venait d'être constituée en juillet 2013, des éléments du dossier à charge de M. Mathot ont été livrés à un journaliste de “*Marianne*”.

e. Le dossier a été communiqué au parquet le 1er octobre 2013 afin que le réquisitoire soit dressé alors que des devoirs d'enquête, comme les réponses de M. Mathot à 311 nouvelles questions devaient encore rentrer huit jours plus tard. C'est en octobre que le PS annonçait la composition de sa liste fédérale.

f. Le 20 novembre 2013, des informations – qui ne peuvent provenir que de sources judiciaires – paraissent dans le groupe Sudpresse selon lesquelles l'enquête, après une commission rogatoire, accable M. Mathot. Cet article fait diversion face à l'information selon laquelle la justice enquête sur les dépenses du juge d'instruction Richard. La consultation du dossier répressif a permis de constater que les résultats de la commission rogatoire sont arrivés chez le juge d'instruction, le 18 novembre 2013, soit moins de 48 heures avant leur diffusion dans la presse.

g. Le 27 février 2015 paraît dans la presse l'information selon laquelle le renvoi de M. Mathot devant le tribunal correctionnel va être sollicité. Ce réquisitoire sera signé par le substitut De Smedt, le lendemain, soit un samedi. Le parquet a confirmé via un communiqué de Belga cette information parue dans la presse.

4. Devant les nombreuses fuites orchestrées dans la presse, M. Mathot a été contraint de déposer plusieurs plaintes avec constitution de partie civile en raison des violations du secret professionnel.

5. M. Mathot a également opéré une dénonciation entre les mains du procureur de la république de Paris à l'encontre de M. Leroy pour blanchiment de capitaux. Face au refus des autorités judiciaires liégeoises d'obtenir des informations sur l'avancement des investigations en France, M. Mathot a mené une contre-enquête pour tenter de cerner le patrimoine de M. Leroy. De simples recherches ont permis de constater que M. Leroy occupe un pavillon à Verneuil-sur-Seine, un appartement à Neuchâtel-Hardelot...

6. De heer Mathot heeft een klacht bij het Comité P ingediend tegen commissaris Laixhay, die het onderzoek leidt, naar aanleiding van een affiche die zich bevond in het lokaal waarin zijn verhoor plaatsvond en waarop de integriteit van ministers ter discussie werd gesteld (aan de hand van een citaat van Victor Hugo). Niettemin heeft de heer Laixhay het toezicht over het onderzoek behouden.

7. De procureur-generaal te Luik, de heer De Valkeneer, beschouwde de heer Mathot in een interview al als een beklaagde, terwijl die alleen maar in verdenking was gesteld door een onderzoeksrechter. Dat toont aan hoezeer de procureur-generaal de procedure voor de commissie voor de Vervolgingen als een formaliteit beschouwt.

Bijgevolg onderstrepen de heer Mathot en zijn advocaten dat het gerechtelijk onderzoek en het politieonderzoek jegens de heer Mathot voortdurend *à charge* zijn gevoerd, wat indruist tegen het vermoeden van onschuld, het recht op waarheidsvinding en het recht op een eerlijk proces.

*
* *

Bij brief van 9 december 2015 aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik heeft de Kamervoorzitter hem in kennis gesteld van het verzoek van uw commissie hem en/of een lid van het parket te horen. In diezelfde brief heeft de Kamervoorzitter hem gevraagd hoe ver het onderzoek naar de verschillende door de heer Mathot ingediende klachten gevorderd was.

Bij brief van 20 januari 2016 aan de Kamervoorzitter heeft de heer Paul Catrice, substituut-procureur-generaal, die stand van zaken meegedeeld.

*
* *

Tijdens haar vergadering van 27 januari 2016 heeft uw commissie de heer De Valkeneer, procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik, gehoord, alsook de heer Paul Catrice, substituut-procureur-generaal, en de heer Laurent De Smedt, substituut-procureur des Konings.

De heer De Valkeneer heeft in de eerste plaats de grote lijnen van de vordering van het parket toegelicht. De voornaamste tenlastelegging heeft te maken met ongeoorloofde beïnvloeding waartoe de heer Mathot zou zijn overgegaan met betrekking tot de gunning van een overheidsopdracht door de intercommunale INTRADEL. De andere tenlasteleggingen bevinden zich

6. M. Mathot a déposé plainte auprès du Comité P contre le commissaire Laixhay, chef d'enquête, à la suite de la présence d'une affiche mettant en causes l'intégrité des ministres (citation de Victor Hugo) dans le local où s'est déroulée son audition. M. Laixhay a néanmoins conservé la supervision de l'enquête.

7. Le procureur général de Liège, M. De Valkeneer, dans une interview, a déjà considéré M. Mathot comme étant prévenu alors qu'il n' a été qu'inculpé par un juge d'instruction. Ceci montre à quel point le procureur général considère la procédure devant la commission des poursuites comme une formalité.

En conséquence, M. Mathot et ses avocats soulignent que l'instruction judiciaire et l'enquête policière ont constamment été menées à charge de M. Mathot, en violation de la présomption d'innocence, du droit à la manifestation de la vérité et du droit à bénéficier d'une procédure équitable.

*
* *

Par lettre du 9 décembre 2015 adressée au procureur général près la cour d'appel de Liège, le président de la Chambre l'a informé du souhait de votre commission de l'entendre et/ou un membre du parquet. Le président, par ce même courrier, lui a également demandé quel était l'état d'avancement de l'instruction des différentes plaintes déposées par M. Mathot.

Par lettre du 20 janvier 2016 adressée au président de la Chambre, M. Paul Catrice, substitut du procureur général, a communiqué cet état d'avancement.

*
* *

Votre commission a entendu lors de sa réunion du 27 janvier 2016, M. De Valkeneer, procureur général près la cour d'appel de Liège, M. Paul Catrice, substitut du procureur général et M. Laurent De Smedt, substitut du procureur du Roi.

M. De Valkeneer a tout d'abord exposé les grandes lignes du réquisitoire du parquet. La principale prévention a trait au trafic d'influence auquel M. Mathot se serait livré dans le cadre de la passation d'un marché public par l'association intercommunale INTRADEL. Les autres préventions sont périphériques. Il s'agit de faux en écritures, de blanchiment d'argent, d'abus de biens

in de marge daarvan. Het gaat om valsheid in geschrifte, witwaspraktijken, misbruik van vennootschapsgoederen, inbreuken inzake openbare aanbestedingen, fiscale fraude, vormen van een criminele organisatie, corruptie en oplichting.

De heer De Smedt heeft vervolgens de feiten en tenlasteleggingen overlopen die worden vermeld in zijn verslag, dat als bijlage is opgenomen bij de brief van 16 maart 2015 van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik aan de Kamervoorzitter. De heer De Smedt is van mening dat er voldoende elementen zijn die de verklaringen van de heer Leroy kracht bijzetten, waaronder afspraken in Parijs, overhandigingen van geld in hotels waar de heer Mathot aanwezig is geweest, talrijke telefonische contacten tussen de heer Mathot en de heer Leroy, valse verklaringen van de heer Mathot en, ten slotte, uitgaven van de heer Mathot voor niet-gefactureerde werkzaamheden.

Ten slotte heeft de heer Catrice de stand opgemaakt van het gerechtelijk onderzoek naar de verschillende door de heer Mathot ingediende klachten en daarbij een onderscheid gemaakt tussen de dossiers die in België zijn geopend, en het aangiftedossier, dat in Frankrijk is geopend.

De in België geopende dossiers liggen nog altijd stil in afwachting van de afloop van dit dossier, nu de onderzoeksrechter, de heer Richard, heeft geweigerd een kopie te bezorgen van de anonieme brief waarin de heer Mathot wordt beticht. Op 20 juli 2015 heeft de heer Damien Leboutte, afdelingsprocureur, er bij onderzoeksrechter Richard nogmaals op aangedrongen de verzoeken te behandelen. Aangaande de in Frankrijk ingediende klacht blijkt uit een antwoord van de *procureur de la République* van Nanterre dat een rogatoire opdracht wordt uitgevoerd.

Na de uiteenzettingen van de drie magistraten is een gedachtewisseling gevolgd.

Daarbij werd, op initiatief van sommige leden, in het bijzonder ingegaan op de volgende punten:

1. de chronologie van het onderzoek;
2. het belang van de verklaringen van de heer Leroy;
3. de mate waarin gevolg werd gegeven aan de verschillende klachten die door de heer Mathot werden ingediend;
4. de vraag of het gerechtelijk onderzoek à charge en à décharge werd gevoerd;

sociaux, d'infractions relatives aux enchères publiques de fraude fiscale, constitution d'une organisation criminelle, corruption et escroquerie.

M. De Smedt a ensuite retracé les faits et les charges repris dans son rapport communiqué, en annexe du courrier du 16 mars 2015 adressé par le procureur général près la cour d'appel de Liège au président de la Chambre. M. De Smedt estime qu'il existe plusieurs éléments qui accréditent les déclarations de M. Leroy dont des rendez-vous à Paris, des remises de fonds dans des hôtels où M. Mathot s'est rendu, de nombreux contacts téléphoniques entre M. Mathot et M. Leroy, des déclarations fausses de M. Mathot et enfin, des dépenses de M. Mathot pour travaux non facturés.

Enfin, M. Catrice a fait le point sur l'état d'avancement de l'instruction des différentes plaintes déposées par M. Mathot en distinguant d'une part, les dossiers ouverts sur le sol belge et le dossier de dénonciation, d'autre part, ouvert sur le sol français.

En ce qui concerne les dossiers ouverts sur le sol belge, ceux-ci sont toujours au point mort dans l'attente de l'issue du présent dossier à la suite du refus du juge d'instruction, M. Richard, de donner copie de la lettre anonyme dénonçant M. Mathot. En date du 20 juillet 2015, M. Damien Leboutte, procureur de division, a adressé des réquisitions afin de relancer les demandes auprès du juge d'instruction M. Richard. En ce qui concerne la plainte déposée sur le sol français, il ressort d'une réponse du procureur de la République de Nanterre qu'une commission rogatoire est en cours.

L'exposé des trois magistrats a été suivi d'un échange de vues.

À l'initiative de certains membres, les éléments suivants ont été abordés:

1. la chronologie de l'enquête;
2. l'importance des déclarations de M. Leroy;
3. la mesure dans laquelle il a été donné suite aux différentes plaintes déposées par M. Mathot;
4. la question si l'instruction a été menée à charge et à décharge;

5. de wettelijkheid van bepaalde onderzoeksdaden in het kader van artikel 59 van de Grondwet.

*
* *

Bij brief van 28 januari 2016 heeft de commissievoorzitter de voormelde brief dd. 20 januari 2016 van de heer Catrice aan de heer Mathot overgezonden. Hij werd er bij die gelegenheid ook van in kennis gesteld dat de procureur-generaal door de commissie gehoord was tijdens haar vergadering van daags voordien. Er werd hem tevens de gelegenheid geboden eventuele elementen aan zijn verdediging toe te voegen tijdens de volgende vergadering van de commissie op 17 februari 2016.

Na afloop van de gedachtewisseling met de vertegenwoordigers van het openbaar ministerie, heeft de Kamervoorzitter, op verzoek van uw commissie, bij brief van 2 februari 2016 een verzoek aan het Comité P gericht om te vernemen welk gevolg is gegeven aan de klacht die de heer Mathot heeft ingediend tegen commissaris Laixhay, die de leiding over het onderzoek had.

Bij brief van 8 februari 2016 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik een schrijven bezorgd van de heer Eric Snoeck, algemeen directeur van de gerechtelijke politie van Luik. Daarin staat dat in het persoonlijk dossier van de heer Laixhay geen sprake is van enige tuchtmaatregel.

Bij brief van 10 februari 2016 heeft de heer Guy Cumps, ondervoorzitter van het Comité P, de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers onder meer het volgende meegedeeld: *“Op 18 april 2013 werd het dossier door het Vast Comité P zonder gevolg geklasseerd. (...) Ik hou er niettemin aan te onderstrepen dat er een brief gestuurd werd aan de Directeur-generaal van de federale gerechtelijke politie om zijn aandacht te vestigen op het feit dat “en règle générale, tout local accessible au public ... ne devrait pas présenter d’affiche ou document dont le contenu pourrait remettre en question la neutralité et l’impartialité des intervenants” en om zijn reactie daarop te vragen. (...) Ik voeg (...) het antwoord toe van 3 juni 2013 waarbij de heer Directeur-generaal mij bevestigde dat de betwiste poster weggehaald was (...).”*

Bij brief van 17 februari 2016 van de heer Yves Keppens, voorzitter van het Comité P, aan de Kamervoorzitter, werd hieraan nog toegevoegd dat de klacht met burgerlijke partijstelling wegens schending van het beroepsgeheim werd gevoegd aan het dossier 2012/061 van onderzoeksrechter Rusinowski te Luik. Het dossier zou zich op het parket-generaal van

5. la légalité de certains actes d’instruction dans le cadre de l’article 59 de la Constitution.

*
* *

Par lettre du 28 janvier 2016, le président de la commission a transmis la lettre précitée du 20 janvier 2016 de M. Catrice à M. Mathot. À cette occasion, il a également été informé que le procureur général avait été entendu par la commission au cours de sa réunion de la veille. L’occasion lui a également été donnée d’ajouter d’éventuels éléments à sa défense au cours de la réunion suivante de la commission du 17 février 2016.

À l’issue de l’échange de vues organisé avec les représentants du ministère public, le président de la Chambre, à la requête de votre commission, a adressé, par lettre du 2 février 2016, une demande au Comité P afin de connaître les suites réservées à la plainte introduite par M. Mathot à l’encontre du chef d’enquête, M. Laixhay.

Par lettre du 8 février 2016, le procureur général près la cour d’appel de Liège, a transmis un courrier de M. Eric Snoeck, directeur général de la police judiciaire de Liège. Selon ce courrier, le dossier personnel de M. Laixhay ne fait état d’aucune sanction disciplinaire.

Par lettre du 10 février 2016, M. Guy Cumps, vice-président du Comité P a notamment communiqué au président de la Chambre des représentants qu’*“en date du 18 avril 2013, le dossier a été classé par le Comité permanent P. (...) Je tiens cependant à souligner qu’une lettre avait été adressée au Directeur général de la police judiciaire fédérale afin d’attirer son attention sur le fait qu’“en règle générale, tout local accessible au public... ne devrait pas présenter d’affiche ou document dont le contenu pourrait remettre en question la neutralité et l’impartialité des intervenants” et pour lui demander sa réaction. (...) Je joins (...) la réponse du 3 juin 2013 par laquelle Monsieur le Directeur général me confirmait que l’affiche litigieuse avait été retirée (...).”*

Par lettre du 17 février 2016 de M. Yves Keppens, président du Comité P, adressée à la Chambre des représentants, il a été ajouté à ce qui précède que la plainte avec constitution de partie civile en raison de la violation du secret professionnel avait été jointe au dossier 2012/061 du juge d’instruction Rusinowski de Liège, ce dossier devant se trouver au parquet général

Luik bevinden en er zou terzake nog geen beslissing zijn genomen.

*
* *

De heer Mathot en zijn advocaten, mrs. Louppe en Verbist, werden nogmaals gehoord tijdens de vergadering van 17 februari 2016.

Meester Verbist heeft de volgende vier elementen naar voren gebracht, die rechtvaardigen dat het verzoek om de onschendbaarheid van de heer Mathot op te heffen, dient te worden verworpen:

1. Het onderzoek werd gevoerd in strijd met artikel 59 van de Grondwet.

Zo vond de huiszoeking in de privéwoning van de heer Mathot pas drie jaar na het begin van het onderzoek plaats, op een ogenblik dat de betrokkene zijn parlementaire onschendbaarheid niet langer genoot, gewoon om te voorkomen dat de aanwezigheid van de voorzitter van de parlementaire assemblee noodzakelijk was.

Bovendien heeft onderzoeksrechter Richard, ondanks cassatierechtspraak hieromtrent, een analyse van de telefoongesprekken van de heer Mathot bevolen zonder het vereiste optreden van de eerste voorzitter van het hof van beroep. De elementen die werden verzameld met schending van artikel 59 van de Grondwet, zijn bijgevolg onregelmatig en van generlei waarde.

2. Het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid werd voortijdig ingediend, aangezien nog niet alle onderzoekshandelingen hadden plaatsgevonden.

3. De chronologie van de onderzoekshandelingen en de georkestreerde lekken duiden op een politiek gekleurde intentie (huiszoeking tijdens het afsluiten van de kieslijsten, inbeschuldigingstelling tijdens de regeringsvorming, lekken tijdens de kiescampagne enzovoort).

4. De meegedeelde feiten leiden *prima facie* tot de conclusie dat de vervolging op geen enkel ernstig element berust.

De heer Mathot heeft vervolgens aan de hand van nauwkeurige elementen aangegeven het slachtoffer te zijn geweest van een heksenjacht zonder voorgaande vanwege de onderzoekers. Dit onderzoek werd uitsluitend *à charge* gevoerd, terwijl elk element *à décharge* systematisch werd afgewezen. Tot slot wijst hij erop dat

de Liège et aucune décision n'ayant encore été prise à cet égard.

*
* *

M. Mathot et ses avocats, Mes Louppe et Verbist, ont été, une nouvelle fois, entendus au cours de la réunion du 17 février 2016.

Me Verbist a mis en avant les quatre éléments suivants, éléments qui justifient le rejet de la demande de lever de l'immunité de M. Mathot:

1. L'instruction a été menée en violation de l'article 59 de la Constitution.

Ainsi, la perquisition du domicile privé de M. Mathot n'a été effectuée que trois années après le début de l'instruction à un moment où celui-ci ne bénéficiait plus de son immunité parlementaire, ceci afin d'éviter la présence requise du président de l'assemblée.

Par ailleurs, c'est sans l'intervention requise du premier président de la cour d'appel que des recherches sur les communications téléphoniques de M. Mathot ont été ordonnées par le juge d'instruction, M. Richard, et ce, malgré la jurisprudence de la Cour de cassation à ce sujet. Les éléments recueillis en violation de l'article 59 de la Constitution sont dès lors irréguliers et nuls.

2. La demande de levée de l'immunité a été introduite de façon prématurée vu que tous les devoirs d'instruction n'étaient pas encore exécutés.

3. La chronologie des devoirs d'instruction et les fuites orchestrées démontrent une volonté politique (perquisition lors de la clôture des listes électorales, inculpation lors de la formation du gouvernement, fuites lors de la campagne électorale, ...).

4. Les faits communiqués mènent *prima facie* à la conclusion que les poursuites ne reposent sur aucun élément sérieux.

M. Mathot a ensuite avancé, à l'aide d'éléments précis, avoir été victime d'un acharnement sans pareil de la part des enquêteurs. Cette enquête a été menée exclusivement à charge, chaque élément à décharge était systématiquement écarté. Il relève enfin que si les réunions de la commission des poursuites n'ont fait

tijdens de vergaderingen van de commissie voor de Vervolgingen geen sprake was van enig perslek, maar dat dit tijdens de hoorzitting met de procureur-generaal wel degelijk het geval was.

*
* *

Uw commissie heeft haar advies geformuleerd tijdens haar vergaderingen van 3, 10 en 17 maart 2016.

*
* *

II. — TEN GRONDE

Vooreerst is het aangewezen te herinneren aan de algemene principes die aan de grondslag liggen van artikel 59 van de Grondwet m.b.t. de parlementaire onschendbaarheid.

“De parlementaire immuniteiten beogen de vrijwaring van de goede en ongestoorde werking van de parlementaire werkzaamheden. Als zodanig zijn zij niet, althans niet rechtstreeks, gericht op de bescherming van de persoon van het parlamentslid. Het gaat, in een context van machtentegenstelling, om de bescherming van de wetgevende macht tegen de uitvoerende en de rechterlijke macht. Daarom zijn de immuniteiten van openbare orde en vermag het parlamentslid niet van deze bescherming van zijn mandaat af te zien. Enkel de betrokken Kamer kan de parlementaire onschendbaarheid opheffen. (...)”.

(Verslag van de heer Tavernier namens de commissie voor de Vervolgingen, DOC Kamer nr. 50 1346/001, blz. 6, verwijzend naar Stuk Senaat, nr. 1-363/5-1996/1997, blz. 2).

De beslissing van de Kamer heeft niet tot doel zich uit te spreken over de schuld of onschuld van de volksvertegenwoordiger van wie om de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid wordt verzocht. De Kamer is, luidens de tekst van artikel 59 van de Grondwet, noch een vonnisgerecht, noch een onderzoeksgerecht (zie onder meer DOC 50 1346/001, blz. 7). Het is dan ook niet de taak van de Kamer om na te gaan of alle bestanddelen van de in aanmerking genomen misdrijven aanwezig zijn (zie onder meer DOC 53 2620/001, blz. 6).

*
* *

Uit de vaste rechtspraak van de commissie blijkt dat zij de feiten moeten onderzoeken en dat zij beslist de

l'objet d'aucune fuite dans la presse, celle-ci était bien présente lors de l'audition du procureur général.

*
* *

Votre commission a formulé son avis pour la séance plénière lors de ses réunions des 3, 10 et 17 mars 2016.

*
* *

II. — SUR LE FOND

Il convient tout d'abord de rappeler les principes généraux à la base de l'article 59 de la Constitution en ce qui concerne l'immunité parlementaire.

“Les immunités parlementaires sont accordées pour assurer le bon déroulement des travaux parlementaires. En tant que telles, elles ne sont pas, du moins pas directement, axées sur la protection de la personne du parlementaire. Il y a lieu, dans un contexte d'opposition des pouvoirs, de protéger le pouvoir législatif contre le pouvoir exécutif et le pouvoir judiciaire. C'est pourquoi les immunités sont d'ordre public et, dès lors, les parlementaires ne peuvent pas y renoncer. Ils ne peuvent pas renoncer à l'effet protecteur du mandat qu'ils exercent. Seule la Chambre concernée peut lever l'immunité parlementaire (...)”.

(Rapport fait par M. Tavernier au nom de la commission des Poursuites, DOC Chambre n° 50 1346/001, p. 6, qui renvoie au Doc. Sénat n° 1-363/5-1996/1997, p. 2).

L'objet de la décision de la Chambre ne consiste pas à se prononcer sur la culpabilité ou l'innocence du député dont la levée d'immunité parlementaire est sollicitée. La Chambre n'est, d'après le texte de l'article 59 de la Constitution, ni une juridiction de jugement ni une juridiction d'instruction (voir notamment DOC 50 1346/001, p. 7). Il n'appartient pas, dès lors, à la Chambre d'examiner si les éléments constitutifs des infractions visées sont rencontrés (voir notamment DOC 53 2620/001, p. 6).

*
* *

Il ressort de la jurisprudence constante de la commission qu'elle doit examiner les faits et qu'elle décide

opheffing van de parlementaire onschendbaarheid voor te stellen in zoverre:

— de medegedeelde feiten *prima facie* niet tot de conclusie leiden dat de vordering steunt op elementen die uit de lucht gegrepen, onrechtmatig, verjaard, willekeurig of onbeduidend zijn;

— die feiten niet het onvoorziene gevolg zijn van een politieke actie;

— het geen misdrijf met duidelijk politieke drijfveren betreft.

(zie onder meer Kamerstuk nr. 781/1 – 92/93, blz. 6, DOC 50 1346/001, blz. 6, DOC 52 0919/001, blz. 4 en DOC 52 1394/001, blz. 7).

*
* *

De Kamer beperkt zich tot een “marginale toetsing” van de feiten, zonder zich te mengen in een behandeling die voor de raadkamer zal moeten plaatsvinden. Dit mag niet tot de conclusie leiden dat de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid automatisch zou worden verleend of dat artikel 59 van de Grondwet zou worden uitgehold: de Kamer zal integendeel zorgvuldig de haar voorgelegde feiten dienen te analyseren, waarbij ze optreedt binnen de grondwettelijke grenzen van haar bevoegdheid (zie DOC 50 1346/001, blz. 8).

De Kamer heeft eerder reeds vastgesteld dat de parlementaire voorbereiding van de herziening van artikel 59 van de Grondwet geen preciseringen bevat omtrent de rol van de Kamer wanneer zij haar medewerking verleent in dat stadium van de procedure (zie onder meer DOC 50 1346/001, blz. 7).

In de commissie tekenen zich evenwel 2 strekkingen af met betrekking tot de draagwijdte van het begrip “marginale toetsing”.

Volgens sommigen dient de commissie aan wie de behandeling van verzoeken tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid is toevertrouwd, zich louter te beperken tot een marginaal onderzoek van de door het parket medegedeelde feiten, om er zich van te vergewissen dat de vordering niet *prima facie* steunt op elementen die uit de lucht gegrepen, onrechtmatig, verjaard, willekeurig of onbeduidend zijn. Tevens voert ze nog onderzoek op basis van de twee overige criteria. In deze eerste interpretatie blijft de marginale toetsing beperkt tot een toetsing van de door de procureur voorgelegde feiten.

de proposer la levée de l’immunité parlementaire pour autant:

— que les faits communiqués n’amènent pas *prima facie* à conclure que l’action est fondée sur des éléments fantaisistes, irréguliers, prescrits, arbitraires ou ténus;

— que les faits ne sont pas la conséquence imprévue d’une action publique;

— qu’il ne s’agit pas d’un délit dont les mobiles politiques sont manifestes.

(Voir notamment Doc. Chambre, n° 781/1 – 92/93, p. 6, DOC 50 1346/001, p. 6, DOC 52 919/001, p. 4 et DOC 52 1394/001, p. 7).

*
* *

La Chambre se limite à un “contrôle marginal” des faits, sans s’immiscer dans un débat qui devra avoir lieu devant la chambre du conseil. Ceci ne peut amener à la conclusion que la levée de l’immunité parlementaire serait automatiquement octroyée ou que l’article 59 serait vidé de sa substance: au contraire, la Chambre devra analyser soigneusement les faits qui lui sont soumis tout en restant dans les limites constitutionnelles de sa compétence. (Voir DOC 50 1346/001, p. 8).

La Chambre a déjà constaté, par le passé, que les travaux préparatoires relatifs à la révision de l’article 59 de la Constitution ne contiennent pas de précisions quant au rôle de la Chambre lorsque son intervention se situe à ce stade de la procédure (voir notamment DOC 1346/001, p. 7).

En commission, deux tendances se dégagent toutefois quant à la portée de la notion de “contrôle marginal”.

D’aucuns estiment que la commission appelée à examiner les demandes de levée de l’immunité parlementaire doit se limiter à un contrôle marginal des faits qui lui sont communiqués par le parquet pour s’assurer que l’action n’est pas fondée *prima facie* sur des éléments fantaisistes, illicites, prescrits, arbitraires ou ténus. En outre, elle effectue encore une analyse sur la base des deux autres critères. Dans cette première interprétation, le contrôle marginal reste limité à un contrôle des faits qui lui ont été soumis par le procureur.

Volgens anderen dient de marginale toetsing ruimer te worden geïnterpreteerd. In die optiek moet de commissie niet enkel de medegedeelde feiten marginaal toetsen, maar tevens nagaan of het gerechtelijk onderzoek gebeurlijk niet werd geïnspireerd door politieke motieven. Deze visie leidt bijgevolg niet enkel tot een toetsing van de feiten zoals hierboven aangegeven, maar ook tot een marginale toetsing van de omstandigheden waarin het onderzoek werd gevoerd. Meer in het algemeen zou men kunnen stellen dat, overeenkomstig deze tweede interpretatie, de commissie marginaal moet toetsen of het verzoek van het parket voldoende onderbouwd is en of het onderzoek niet geïnspireerd is door politieke motieven.

Toepassing van deze algemene principes op het voorliggende dossier

De hiervoor geschetste strekkingen vertalen zich in een verschillend antwoord op de vraag of *in casu* de parlementaire onschendbaarheid van de heer Mathot moet worden opgeheven.

1. De voorstanders van een advies tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, die de meer beperkte interpretatie van het begrip “marginale toetsing” aanhangen, zijn de mening toegedaan dat het dossier voldoende elementen bevat die de beoordeling door een rechter ten gronde rechtvaardigen, zodat de verdere rechtsgang ook niet wordt belemmerd.

Al kunnen bepaalde opmerkingen gemaakt worden ten aanzien van het parket, zijn deze niet van aard een belemmering te vormen voor de beoordeling ten gronde door de rechter.

2. De leden die een advies tot niet-opheffing van de parlementaire onschendbaarheid ondersteunen, tevens voorstanders van de ruimere interpretatie van het begrip “marginale toetsing”, stellen zich de vraag of een gelijkaardig dossier door het parket op dezelfde wijze zou zijn aangepakt indien het om een niet-politicus ging.

Meerdere elementen roepen bij hen vragen op: de wijze waarop het strafdossier lastens de heer Mathot werd opgestart en verder onderzocht, het hoofdzakelijk voeren van een onderzoek à charge lastens de heer Mathot, het chronologisch verloop van het onderzoek en de lange duur ervan, de talrijke perslekken op cruciale momenten, de klachten van de heer Mathot die tot op heden zonder gevolg bleven en de eventuele miskenning van artikel 59 van de Grondwet.

De talrijke perslekken en nagenoeg steeds op momenten die voor de heer Mathot als politicus cruciaal

D'autres estiment que le contrôle marginal doit être interprété dans un sens plus large. Dans cette optique, la commission ne doit pas seulement soumettre les faits qui lui sont communiqués à un contrôle marginal, mais doit également examiner si l'instruction judiciaire n'a pas été, le cas échéant, inspirée par des motifs politiques. Cette vision implique, par conséquent, non seulement un contrôle des faits ainsi qu'il a été indiqué *supra*, mais également un contrôle marginal des conditions dans lesquelles l'instruction a été menée. D'une manière plus générale, on pourrait soutenir, que, conformément à cette deuxième interprétation, la commission doit vérifier marginalement si la demande du parquet est suffisamment étayée et si l'instruction n'est pas inspirée par des motifs politiques.

Application de ces principes généraux au dossier à l'examen

Les tendances exposées ci-avant amènent des réponses différentes à la question de savoir si, en l'espèce, l'immunité parlementaire de M. Mathot doit être levée.

1. Les partisans de la levée de l'immunité parlementaire, qui adhèrent à une interprétation plus restrictive de la notion de “contrôle marginal”, estiment que le dossier contient suffisamment d'éléments qui justifient son examen par un juge du fond, ce qui permettra par ailleurs de ne pas entraver le cours de la justice.

Si certaines remarques pourraient être formulées au parquet, elles ne sont pas de nature à former un obstacle pour l'examen de l'affaire quant au fond par le juge.

2. Les membres qui soutiennent l'avis de non-levée de l'immunité parlementaire, et sont également favorables à une interprétation plus large de la notion de “contrôle marginal”, se demandent si le parquet aurait traité un dossier analogue de la même manière s'il ne s'était pas agi d'un homme politique.

Plusieurs éléments les amènent à se poser des questions: la manière dont le dossier répressif à charge de M. Mathot a été initié et instruit, le fait que l'instruction a principalement été menée à charge de M. Mathot, le déroulement chronologique de l'instruction et sa longueur, les nombreuses fuites dans la presse à des moments cruciaux, les plaintes déposées par M. Mathot qui sont restées sans suite jusqu'à présent et l'éventuelle violation de l'article 59 de la Constitution.

Ils estiment que les nombreuses fuites dans la presse, qui sont presque toujours intervenues à des

zijn, kunnen volgens hen enkel worden uitgelegd als geïnspireerd door de vaste wil om de heer Mathot te schaden. Bovendien onderneemt het parket geen – of onvoldoende – stappen tegen deze manifeste en herhaalde schendingen van het geheim van het onderzoek. Perslekken beantwoorden kennelijk niet aan de standaarden waaraan een gerechtelijk onderzoek in een democratie moet beantwoorden.

De voorgaande opsomming wijst volgens hen erop dat het parket zijn dossier onvoldoende heeft onderbouwd en in deze de indruk wekt partijdig te werk te zijn gegaan tegen een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, hetgeen tevens tegen de belangen van de parlementaire instelling zelf indruist.

*
* *

Twee leden sluiten zich aan bij de eerste zienswijze en vijf leden bij de tweede zienswijze.

III. — BESLUIT

Gelet op het verzoek van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik;

Gelet op artikel 59, eerste lid, van de Grondwet;

Overwegende de hierboven in herinnering gebrachte algemene beginselen;

Overwegende dat de parlementaire onschendbaarheid in hoofde van parlementsleden erop gericht is de belangen en de behoorlijke werking van de parlementaire instelling, in dit geval de Kamer van volksvertegenwoordigers, te waarborgen en niet de belangen van ieder individueel parlements lid;

Overwegende evenwel dat het ontegensprekelijk in het belang van de parlementaire instelling is dat gerechtelijke onderzoeken lastens individuele parlementsleden, inzonderheid sedert de herziening van artikel 59 van de Grondwet, kunnen verlopen zoals onderzoeken lastens iedere andere burger, d.w.z. met de nodige waarborgen inzake onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de gerechtelijke overheden, het geheim van het onderzoek, respect voor de procedurevoorschriften, onderzoek à charge en à décharge, afwezigheid van politieke motieven, enz.;

Overwegende dat, gelet op het voorgaande en na kennis te hebben genomen van het dossier en het

moments politiek cruciaal voor M. Mathot, ne peuvent s'expliquer que par la volonté systématique de lui nuire. En outre, le parquet ne prend pas de mesures – ou pas suffisamment – à l'encontre de ces violations manifestes et répétées du secret de l'instruction. Des fuites dans la presse ne répondent manifestement pas aux normes auxquelles l'instruction doit satisfaire dans une démocratie.

Ils estiment que l'énumération qui précède montre que le parquet n'a pas suffisamment étayé son dossier et suscite une impression de partialité à l'égard d'un membre de la Chambre des représentants, ce qui va également à l'encontre des intérêts de l'institution parlementaire proprement dite.

*
* *

Deux membres se rallient au premier point de vue, tandis que cinq autres se rangent au second.

III. — CONCLUSION

Vu la requête du procureur général près la cour d'appel de Liège;

Vu l'article 59, alinéa 1er, de la Constitution;

Vu les principes généraux rappelés ci-dessus;

Considérant que l'immunité parlementaire est destinée à préserver les intérêts et à garantir le fonctionnement correct de l'institution parlementaire, en l'occurrence, la Chambre des représentants, et non les intérêts de chaque parlementaire à titre individuel;

Considérant toutefois qu'il est incontestablement dans l'intérêt de l'institution parlementaire que les enquêtes judiciaires à charge de parlementaires individuels, en particulier depuis la révision de l'article 59 de la Constitution, puissent se dérouler comme les enquêtes judiciaires à charge de tout autre citoyen, c'est-à-dire avec les garanties nécessaires en matière d'indépendance et d'impartialité des autorités judiciaires, de secret de l'instruction, de respect des règles de procédure, d'instruction à charge et à décharge, d'absence de motifs politiques, etc.;

Considérant que, eu égard à ce qui précède et après avoir pris connaissance du dossier et entendu le

openbaar ministerie en de verdediging te hebben gehoord, de commissie *in casu* heeft vastgesteld dat:

— het strafdossier lastens de heer Mathot werd geopend op basis van een anonieme brief en werd opgebouwd rond de verklaringen van één persoon, waarvan de geloofwaardigheid onvoldoende onderzocht werd;

— er hoofdzakelijk een onderzoek à charge en niet à décharge van de heer Mathot werd gevoerd;

— het chronologisch verloop van het gerechtelijk onderzoek, naast de lange duur ervan, zekere vragen oproept, waarbij het meer bepaald opvalt dat belangrijke onderzoeksverrichtingen en fases in het onderzoek samenvielen met politiek niet onbelangrijke momenten: een huiszoeking in de woning van de heer Mathot tijdens een periode van parlamentsontbinding en bijgevolg van de vastlegging van de kieslijsten voor de federale verkiezingen in 2010, de inverdenkingstelling van de heer Mathot op het moment van de regeringsvorming in 2011 en het opstellen van de vordering lastens de heer Mathot op het moment van het opstellen van de kieslijsten voor de federale verkiezingen van 2014;

— deze belangrijke onderzoeksfases niet zelden samengingen met perslekken, hetgeen de heer Mathot heeft aangezet tot het indienen van meerdere klachten met burgerlijke partijstelling wegens schending van het geheim van het onderzoek en het beroepsgeheim; aan deze klachten werd overigens nog geen gevolg gegeven;

— het niet volstrekt duidelijk is of artikel 59 van de Grondwet, in zoverre het in een speciale procedure in hoofde van parlementsleden voorziet ingeval van dwangmaatregelen tijdens een onderzoek (in dit geval opsporing van iemands telefoonverkeer), al dan niet miskend werd.

Overwegende dat, mede in het belang van de parlementaire instelling, uit al deze vaststellingen blijkt dat het voorgelegde dossier onvoldragen is om het desgevallend door de rechter ten gronde te laten beoordelen;

Overwegende dat een niet-opheffing van de parlementaire onschendbaarheid niet noodzakelijk hoeft te betekenen dat de verdere rechtsgang wordt belemmerd: het parket kan zijn onderzoek verderzetten en nadien een nieuw verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid bij de Kamer indienen.

ministère public et la défense, la commission a constaté, en l'occurrence:

— que le dossier répressif à charge de M. Mathot a été initié à la suite d'une lettre anonyme et constitué sur la base des déclarations d'une seule personne, dont la crédibilité n'a pas été suffisamment examinée;

— que l'instruction menée était essentiellement à charge et non à décharge de M. Mathot;

— que le déroulement chronologique de l'instruction, dont on peut relever la longueur, pose certaines questions concernant en particulier le fait que des devoirs et phases importants de cette instruction coïncidaient avec des moments revêtant un certain intérêt politique: une perquisition au domicile de M. Mathot pendant une période de dissolution parlementaire, et, dès lors, pendant l'établissement des listes électorales pour les élections fédérales de 2010, l'inculpation de M. Mathot au moment de la formation du gouvernement en 2011 et la rédaction du réquisitoire contre M. Mathot au moment de l'établissement des listes électorales pour les élections fédérales de 2014;

— que ces phases importantes de l'instruction ont souvent coïncidé avec des fuites dans la presse, ce qui a incité M. Mathot à déposer plusieurs plaintes avec constitution de partie civile du chef de violation du secret de l'instruction et du secret professionnel, plaintes qui sont d'ailleurs, jusqu'à présent, restées sans suite;

— qu'il n'est pas absolument évident si l'article 59 de la Constitution, dans la mesure qu'il prévoit une procédure spéciale pour les parlementaires faisant l'objet de mesures contraignantes dans le cadre d'une instruction (en l'espèce, l'examen du trafic téléphonique de l'intéressé), a été violé ou pas.

Considérant que, notamment dans l'intérêt de l'institution parlementaire, il ressort de toutes ces constatations qu'il est prématuré de soumettre le cas échéant le dossier à l'examen au juge du fond;

Considérant qu'une non-levée de l'immunité parlementaire ne doit pas nécessairement signifier qu'il est fait obstacle au cours de la justice: le parquet peut poursuivre son instruction et déposer par la suite une nouvelle demande de levée de l'immunité parlementaire auprès de la Chambre.

Stelt de commissie, met 5 tegen 2 stemmen, voor om het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de heer Alain Mathot af te wijzen.

De rapporteur,

Hendrik VUYE

De voorzitter,

Raf TERWINGEN

La commission propose, par 5 voix contre 2, de ne pas accéder à la demande de levée de l'immunité parlementaire de M. Alain Mathot.

Le rapporteur,

Hendrik VUYE

Le président,

Raf TERWINGEN